

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ

Затверджено
наказом ректора ВНУ імені Лесі Українки
від 23. 01. 2026 р. № 42/8

ІНСТРУКЦІЯ № 120
з охорони праці та безпеки життєдіяльності
при роботі у навчальній спеціалізованій аудиторії G-5

1. Загальні положення

1.1. Дана інструкція встановлює вимоги з охорони праці та безпеки життєдіяльності під час проведення навчальних занять, практичних робіт і тренувальних сесій у спеціалізованій аудиторії G-5.

1.2. Вимоги цієї Інструкції є обов'язковими для виконання науково-педагогічними працівниками, навчально-допоміжним персоналом, здобувачами освіти, а також іншими особами, які на законних підставах перебувають у зазначених аудиторіях.

1.3. Інструкція розроблена відповідно до Закону України «Про охорону праці», Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, Положення про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці України від 29.01.1998 № 9, а також інших нормативно-правових актів України та локальних нормативних документів закладу освіти.

1.4. Робоче місце працівника спеціалізованої аудиторії (викладача, інструктора або лаборанта) є постійним і розташовується у спеціально обладнаному приміщенні, оснащеному навчальними меблями, технічними засобами навчання, реабілітаційним і тренувальним обладнанням, електричними приладами та допоміжним інвентарем відповідно до профілю занять.

1.5. Робочі місця здобувачів освіти є тимчасовими (непостійними) та визначаються виключно на період проведення практичного або лабораторного заняття під безпосереднім керівництвом викладача (інструктора). Самостійне перебування та виконання вправ здобувачами освіти у спеціалізованих аудиторіях без нагляду викладача забороняється.

1.6. До роботи у спеціалізованих аудиторіях допускаються особи, які пройшли у встановленому порядку вступний інструктаж з охорони праці, первинний інструктаж на робочому місці та інструктаж з пожежної безпеки, а

також не мають медичних протипоказань до виконання фізичних і реабілітаційних вправ.

1.7. Особи, які навчаються або працюють у зазначених аудиторіях, зобов'язані дотримуватися вимог цієї Інструкції, правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, санітарно-гігієнічних норм, а також виконувати вказівки викладача (інструктора) щодо безпечної організації занять.

1.8. Відповідальність за організацію безпечних умов праці та навчання, справний стан обладнання, проведення інструктажів і контроль за дотриманням вимог охорони праці та БЖД покладається на завідувача кафедри та викладача (інструктора), який безпосередньо проводить заняття.

2. Характеристика аудиторії та обладнання

2.1. Спеціалізована аудиторія G-5 призначена для проведення практичних, лабораторних і тренувальних занять з фізичної терапії та ерготерапії відповідно до освітніх програм, а також є станцією для проведення об'єктивного структурованого практичного (клінічного) іспиту (ОСП(К)І).

2.2. В аудиторії використовується таке обладнання: реабілітаційні масажні столи з ручним регулюванням висоти, напіввалики, клини, подушки різних розмірів.

2.3. Основними потенційними небезпечними та шкідливими факторами під час роботи в аудиторіях є:

- фізичне перенавантаження опорно-рухового апарату терапевта;
- ризик падіння «пацієнта» (здобувача) з масажного столу;
- травмування пальців рук при регулюванні механізмів столу;
- порушення санітарно-епідеміологічного режиму при контакті зі шкірою;
- ковзання або падіння внаслідок наявності рідин, масел чи кремів на підлозі або поверхні столів;
- статичне навантаження та вимушені робочі пози під час виконання мануальних технік;
- недостатнє або неправильне регулювання висоти масажного столу, що може призводити до перенапруження м'язів спини та верхніх кінцівок;
- травмування при неправильному використанні напівваликів, клинів і подушок (зсув, зісковзування, нестійке положення).

3. Вимоги безпеки перед початком роботи

3.1. Перед початком занять викладач (інструктор) зобов'язаний:

- перевірити загальний санітарний стан аудиторії, чистоту підлоги, відсутність слизьких ділянок, сторонніх предметів та перешкод для вільного пересування;
- оглянути реабілітаційні масажні столи SP-3, перевірити їх стійкість, справність механізмів ручного регулювання висоти, відсутність люфту, пошкоджень, тріщин або гострих елементів;
- переконатися у правильному та безпечному розміщенні напівваликів, клинів і подушок, їх цілісності та чистоті;
- забезпечити наявність і доступність аптечки першої домедичної допомоги, антисептичних засобів для обробки рук і поверхонь;

- провести інструктаж здобувачів освіти щодо правил безпечної роботи, техніки виконання мануальних прийомів, правил регулювання масажних столів та профілактики професійного перенавантаження;
- перевірити відповідність одягу та взуття здобувачів освіти вимогам безпеки.

3.2. Здобувачі освіти перед початком роботи зобов'язані:

- прибути на заняття у чистому, зручному одязі, що не обмежує рухів;
- зняти прикраси (кілльця, браслети, годинники), які можуть травмувати руки або «пацієнта» під час виконання мануальних технік;
- обробити руки гігієнічним або антисептичним засобом;
- перевірити разом з викладачем правильність встановлення висоти масажного столу відповідно до зросту та характеру виконуваних мануальних технік;
- ознайомитися з розташуванням виходів з аудиторії, аптечки та засобів пожежогашіння;
- повідомити викладача про наявні захворювання, травми, погане самопочуття або інші обмеження, що можуть впливати на безпечне виконання вправ чи мануальних прийомів.

3.3. Забороняється розпочинати заняття у разі:

- виявлення несправностей масажних столів або допоміжного обладнання;
- відсутності санітарної обробки контактних поверхонь після попереднього заняття;
- поганого самопочуття здобувача освіти або викладача, що може створювати ризик травмування;
- відсутності контролю з боку викладача.

4. Вимоги безпеки під час роботи

4.1. Під час проведення занять у спеціалізованій аудиторії G-5 викладач зобов'язаний:

- постійно здійснювати контроль за правильністю виконання мануальних технік та дотриманням вимог безпеки здобувачами освіти;
- забезпечувати поступове зростання навантаження з урахуванням фізичних можливостей здобувачів освіти та характеру навчальних завдань;
- негайно припинити заняття у разі виникнення небезпечних ситуацій, погіршення самопочуття учасників або порушення правил безпеки.

4.2. Здобувачі освіти під час роботи зобов'язані:

- виконувати мануальні техніки лише за завданням і під контролем викладача;
- дотримуватися ергономічно правильного положення тіла під час роботи (збереження нейтрального положення хребта, рівномірний розподіл навантаження на верхні кінцівки);
- використовувати напіввалики, клини та подушки відповідно до методичних рекомендацій, забезпечуючи стабільне положення «пацієнта» на масажному столі;
- контролювати силу тиску та амплітуду рухів під час виконання мануальних прийомів, уникати різких, поштовхових або болісних дій;

- підтримувати вербальний контакт із «пацієнтом» з метою контролю його самопочуття.

4.3. Під час роботи з реабілітаційними масажними столами SP-3 забороняється:

- регулювати висоту столу за наявності на ньому «пацієнта»;
- використовувати столи з нестійким положенням, пошкодженими механізмами або ознаками зношення;
- спиратися всією масою тіла на край масажного столу або виконувати прийоми, що перевищують допустиме навантаження на конструкцію.

4.4. Під час виконання мануальних технік забороняється:

- працювати у стані втоми, болю в руках, спині або суглобах;
- залишати «пацієнта» на масажному столі без нагляду;
- виконувати мануальні прийоми без попереднього інструктажу або з порушенням методики їх виконання;
- використовувати креми, масла або інші засоби без попередження та згоди «пацієнта», а також у спосіб, що може призвести до ковзання або падіння.

4.5. У разі виникнення болю, запаморочення, оніміння кінцівок або інших негативних відчуттів у здобувача освіти чи «пацієнта» необхідно:

- негайно припинити виконання мануальної техніки;
- повідомити викладача;
- забезпечити безпечне положення особи та, за потреби, надати домедичну допомогу.

5. Вимоги безпеки по закінченню роботи

5.1. Здобувачі освіти після закінчення роботи зобов'язані:

- припинити виконання вправ та мануальних прийомів за вказівкою викладача;
- акуратно прибрати допоміжний інвентар (напіввалики, клини, подушки) у спеціально відведені місця;
- за необхідності очистити та обробити масажні столи й інвентар антисептичними засобами;
- вимити та обробити руки гігієнічними або антисептичними засобами;
- повідомити викладача про всі випадки дискомфорту, болю або травм, що виникли під час занять.

5.2. Після завершення занять забороняється:

- залишати масажні столи у піднятому або нестійкому положенні;
- залишати інвентар на проходах або біля виходів з аудиторії;
- зберігати використані одноразові матеріали поза спеціально відведеними контейнерами;
- залишати аудиторію без дозволу викладача до повного завершення організаційних заходів.

6. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

6.1. У разі виникнення аварійної ситуації (травмування, раптове погіршення самопочуття, несправність обладнання, пожежа, задимлення, відключення електроенергії, повітряна тривога тощо) заняття необхідно негайно припинити.

6.2. У разі виникнення пожежі або загорання необхідно:

- негайно вивести всіх людей з приміщення, дотримуючись плану евакуації;
- повідомити пожежну службу за телефоном 101, а також завідувача кафедри та адміністрацію факультету;
- зачинити вікна та двері, щоб обмежити поширення вогню до суміжних приміщень;
- приступити до ліквідації осередку вогню за допомогою вогнегасника (порошкового або вуглекислотного), піску чи вогнетривкого покривала;
- заборонено гасити електроустановки водою або пінними вогнегасниками, щоб уникнути ураження електричним струмом.

6.2. У разі аварійних ситуацій (пошкодження обладнання, коротке замикання, іскріння, перегрівання, задимлення, ураження електричним струмом тощо) негайно відключити електроживлення загальним вимикачем або рубильником та надати невідкладну допомогу потерпілому.

6.3. Після ліквідації аварійної ситуації забороняється відновлювати роботу обладнання без проведення технічної перевірки та дозволу відповідальної особи.

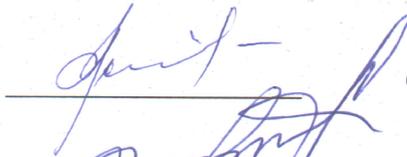
6.4. У разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» необхідно негайно припинити заняття, залишити важкий інвентар на підлозі таким чином, щоб він не створював загрози, та організовано пройти до укриття.

6.5. Загальні рекомендації:

- зберігати спокій, діяти швидко, але обережно;
- завжди знати місцезнаходження засобів пожежогасіння, аптечки та виходів з приміщення;
- вести облік всіх аварійних ситуацій та повідомляти про них адміністрацію для запобігання повторних випадків.

РОЗРОБИВ:

Старший лаборант

Оксана ГРИЦАЙ

УЗГОДЖЕНО:

Начальник відділу
охорони праці

Микола НЕГОДЮК

Декан медичного
факультету

Ярослав СТЕПАНЮК

Завідувач кафедри

Ольга АНДРІЙЧУК